

Uddannelsesudvalget
UDU alm. del - Bilag 422
Offentligt

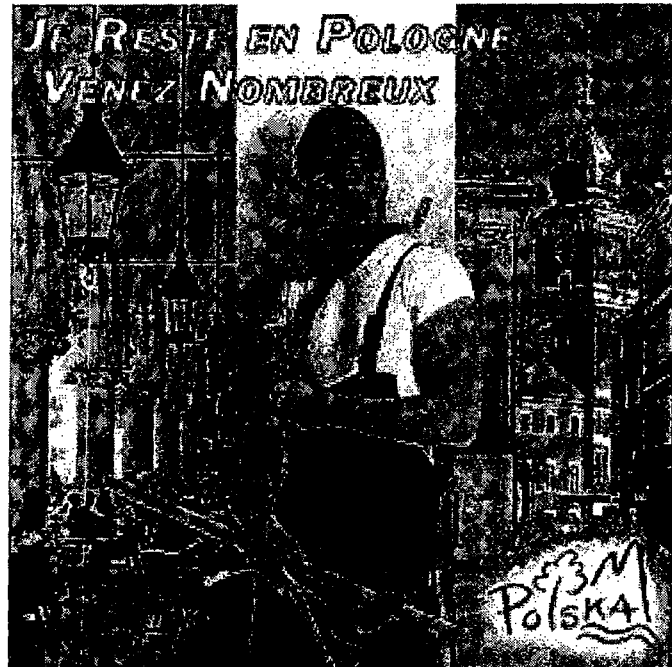
Til UDU

jeg vedhæfter pixi-udgave af min rapport samt billeder fra min EIL-støttede studierejse til Polen. Formidling til UDU og andre interessenter er et element i EIL-bevillingens formidlingsplan.

Den fulde rapport samt en række bilag om det polske kompetencebaserede uddannelsesystem kan fås fra EILs sekretariat i DEL

med venlig hilsen
Benny Wielandt,
UE-vejleder TEC Gladsaxe

Den polske blikkenslager og kargokulten

Jeg har i foråret 2007 besøgt Polen med støtte fra EUIL og TEC. Danmark og Polen er nu gode naboer og får meget samarbejde fremover. I mine øjne kan vi godt inspireres af dele af Polens uddannelsessystem.

I foråret 2005 benyttede den franske nej-side begrebet "Den polske blikkenslager" som et skræmmebillede, hvis den nye EU-traktat blev vedtaget. En tilrejsende *Plombier Polonais/Polski Hydraulika* ville være en farlig person (nærmest en terrorist), som sikkert ville nøjes med en lavere løn end den franske. EU-traktaten blev nedstemt. Men Servicedirektivet blev vedtaget, og den polske blikkenslagers mobilitet blev en realitet.

Hvor dygtig er denne polske blikkenslager så? og hvordan er det polske uddannelsessystem opbygget? Den polske håndværker er uddannet til at opfylde hjemmemarkedets kvalifikationskrav. Men med det indre marked er der ikke længere de store forskelle i håndværkernes materialer, værktøjer og arbejdsopgaver, i hvert fald ikke i Nordeuropa. Tilsvarende vil gælde for andre professioner. Og den **faglærte** polske arbejdskraft kan derfor uden andre problemer end sproglige arbejder i andre EU-lande.

Om det polske uddannelsessystem

Polen har uddannelsespligt til det fyldte 18. år med skolestart 7 år og med afgangsalder mindst 18 år

Grundskole *Szkola Podstawowa*, længde 6 år, alder fra 7 til 13 år

Lavere mellemskole *Gimnazjum*, længde 3 år, alder fra 13 til 16 år

Herpå fortsætter **ALLE** på højere mellemskoleniveau, med mindre man bliver lærling i og får skoleundervisning på Erhvervsgrundskolen. Valg af højere mellemskole afhænger af beståede afgangsprøver og elevens evner og ønsker

Højere mellemskole med MATURA-eksamen har tre programmer

- 3-årigt *Liceum Ogólnokształcące* (som vores STX), Længde 3 år fra 16 til 19 år

- 3-årigt *Liceum Profilwane* (som vores HHX og HTX), længde 3 år fra 16 til 19 år,

- 4-årigt *Technikum* (skolebaseret EUD, erhvervs-mellemskole)

Erhvervsgrundskole (for lærlinge, uden MATURA-eksamen)

Længde: 2-3 år, alder fra 16 til 18-19 år *Uddannelsesbevis/svendebrev*

Giver **ikke** adgang til videregående uddannelse. Her uddannes lærlinge i mesterlære i visse professioner

Technikum/Erhvervs-mellemskole Længde: 4 år, alder fra 16 til 20 år, svendebrev og MATURA.

Technikum dækker de tekniske og merkantile uddannelser. Man har korte praktikophold men meget SIMU-undervisning, der også inddrager undervisning af offentligt ansatte elever.

Technikum-skolerne drives af distriktet (Powiat) og rummer flere vidt forskellige elevgrupper

- Brobygningselever fra *Gimnazjums* afgangsklasser 2 halve dage om ugen
- Elever i *Technicum*/skolebaseret EUD (i de fleste professioner)
- Elever i *Liceum Profilwane*-programmet (som HTX og HHX)

Videregående Uddannelse

Adgangskrav: MATURA-eksamen **eller** via en selvstændig optagelsesprøve

Fakta om det polske arbejdsmarked

- befolkning – total 38,2 M
- aktiv arbejdsstyrke - 16,9 M
- beskæftigelsesprocent af befolkningen- 47 %
- ledige – 2,03 Mio.; 1,02 Mio. kvinder / 1,01 Mio. mænd
- Arbejdsløshed i snit over de sidste 5 år 12,2% , fra 16,5% (2002) til 11,2 % (2006)
- ungdomsledighed – 27 %
- gennemsnitsløn 2006 – 2.477,23 Zloty (ca. 5000 kr/md), er steget 40 % siden 2004 ved indtræden i EU
- minimumsløn 2006: 936,00 Zloty (ca 1900 kr/md)
- understøttelse for ledige 2007: 532,90 Zloty (ca 1100 kr/md)
- der udbetales 20 % **supplerende** ydelse til ledige under uddannelse: 106,60 Zloty (ca 220 kr/md)

Et kuriosum! I det sydlige og østlige Polen er der nu megen illegalt indrejst arbejdskraft fra Ukraine og Hviderusland. Dette medvirker til at dække faktiske behov for arbejdskraft men sænker også lønniveauet. Så Polen oplever allerede nu selv effekten af og truslen fra migrerende arbejdere, bortset fra at denne arbejdskraft ikke er fra EU-lande. På visse områder er der nu akut mangel på faglært arbejdskraft grundet den faglærte polske arbejdskrafts migration til gamle EU-lande. Det vil givet blive forstærket med de rigere EU-landes Green Card-ordninger.

Nedenstående fra polsk praksis kan i mine øjne inspirere os i Danmark

- Der er 11 års **uddannelsespligt** til afsluttet *Liceum* (=gymnasial uddannelse) eller *Technikum* (Teknisk mellemskole) eller **erhvervsgrundskole**
- *Technikum*-programmet er kongevejen i EUD, **skolebaseret** med SIMU-læring og indlagt praktikophold .
- Vekselluddannelser er bevaret i visse erhverv hvor det historisk og indholdsmæssigt giver mening
- *Technikum*-elever afslutter med **MATURA-eksamen** som giver adgang til videregående uddannelse
- De erhvervsgymnasiale uddannelser er både **studieforberedende og erhvervsforberedende** (til mellemliderstillinger i produktion og drift, f. eks i minedrift,skovbrug, landbrug og i industrien)
- Alle voksenuddannelsescentre (= "Centre for Livslang Læring"/CLL-skoler) er **kombinerede** almene og erhvervsrettede uddannelsescentre. Dette svarer til at erhvervsskolernes AMU-afdelinger enten fusionerede eller indgik samarbejdsaftaler med AVU/VUC-centre i Danmark.
- De erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner (*Technikum* og CLL-skoler) **skal** samarbejde med de lokale jobcentre. I nogle byer er Jobcenteret placeret **på** institutionen, eller formidlingsopgaven er udliciteret **til** institutionen.
- Der er nu et tæt samarbejde mellem Undervisningsministeriet og Arbejds- og Socialministeriet i **dimensionering af uddannelsespladser**. Hermed sikres en tættere sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af uddannet arbejdskraft
- Der er mange kulturelle/socialt **frivilligprogrammer for unge**, især programmer der knytter bånd mellem unge og ældre borgere, og som fjerner kløfter der skyldes alder og ny teknologi.

Det er bestemt ikke alt vi skal lade os inspirere af. En Sociologi-professor beskrev den tidligere udbudsstyring i det polske uddannelsessystem således for mig:

" Man havde i Ministeriet og blandt de sociale partnere før en tiltro til at udbuddet af kvalificeret arbejdskraft skabte sin egen efterspørgsel. Vi havde blind tillid til at ansætteligheden og arbejdsmarkedet blev øget jo mere uddannelse arbejdsstyrken havde.

Vi uddannede derfor mange unge indenfor de nye teknologier (bioteknologi, IT, mekatronik etc.). Men denne uddannede arbejdskraft er nu i stort omfang rejst ud i Europa, til de arbejdspladser som ikke eksisterede i Polen og heller ikke siden blev skabt i Polen.

Vores uddannelsessystem har haft elementer af Kargo-kult. Vi havde jo set ude i Europa at dér hvor der er arbejdskraft uddannet til moderne teknologier var der også virksomheder der havde etableret sig og havde ansat arbejdskraften. Vi har rituellet kopieret denne produktion af arbejdskraft.

Vi har troet at arbejdspladserne ville komme til os fordi vi jo havde sikret arbejdskraft-produktionen. Vi har haft en fejlagtig opfattelse af sammenfald og sammenhæng. Men det står ganske klart at vi, Kargo-kultens medlemmer, ikke er blevet belønnet af guderne”

(Polsk vits: *Hvad siger man til en Bachelor i Sociologi? ”To Big Mac og en Cola, tak!”*)

Om civilsamfundet

Det er en åbenbaring at opleve et samfund med så megen vilje til at bruge formel og uformel uddannelse som et middel til at forbinde land og by, at forbinde ung og gammel. Hvor staten ikke træder til er der som oftest en NGO der går ind og løser vigtige opgaver. Mange faktorer i det polske samfund kan ellers skabe udstødning, med mange ufaglærte, med store lønforskelle mellem det offentlige og det private arbejdsmarked, i et land med en brat overgang til markeds-økonomi og med et svagt funderet velfærdssystem. Her et par eksempler:

NGO 1: Academy for Development of Philanthropy in Poland.

Akademiet hjælper lokalsamfundene til selv at løse deres problemer og udvikle sig uden intervention fra stat, region (voivod), distrikt (powiat) eller kommune (gmini). Donorer er nationale og udenlandske stiftelser, virksomheder (f. eks Nokia) og enkeltpersoner. På organisatorisk plan får Akademiet hjælp fra frivillige, især mange universitets-studerende (typisk sociologi-studerende)

Eksempel: projektet *Integrating Generations*

Akademiet støtter 25 lokale projekter med fokus på samarbejde mellem generationer som skal fjerne stereotyper og fordomme og vise ældre menneskers potentialer, med disse temaer

- At fjerne/reducere den digitale kløft (de unge oplærer de ældre i IT)
- Folkekunst og gamle håndværk (de ældre oplærer de unge)
- Festivaler og udstillinger (bliver summen af de to ovenstående indsatser)

***NGO 2: Foundation for Jagiellonian University* støtter Tredje Alder-universiteterne i Polen (U3A).**

Der er tre typer af U3A i Polen:

- de som er dele af større universiteter
- de som drives under tilsyn af lokale myndigheder (Powiat eller Gmini)
- de som drives af Ngo'er.

Som et centralt element i at understøtte livslang læring arbejder U3A med at aktivere de ældre borgere til at arbejde frivilligt til gavn for deres lokalsamfund. U3A-kursusrækkerne forelæses af professorer og andre højtuddannede som donerer gratis timer til U3As timebanker. I 2006 var der i Polen 110 U3Aer med ca. 40 000 registrerede alumner.

FJU får massiv økonomisk støtte fra Polish-American Freedom Foundation (PAFF). Gennem denne støtte har det været muligt at fremme disse U3A-opgaver:

- At gøre det muligt for seniorborgere at spille nye roller i et samfund under kraftig udvikling (især efter 1989 da den ”russiske besøgsperiode” ophørte)
- At støtte seniorborgere i at skabe og lære positive værdier i den unge generation
- At styrke intergenerational integration i lokalsamfundene

Mange U3Aer er involverede i GRUNDTVIG-projekter.

Jeg besøgte også den gamle hovedstad Krakow. Under 2.verdenskrig var Krakow først beregnet til at skulle udslettes ligesom Warszawa. Men den tyske generalguvernør Hans Frank valgte i stedet at benytte byen

som sit hovedkvarter, og der er mange uberørte kvarterer tilbage. Jeg besøgte det jødiske kvarter *Kazimierz* hvor historien bag "Schindlers liste" foregik i virkeligheden, og hvor filmen også blev indspillet. I forhold hertil er kontrasten til Warszawa stor. Dér blev 90 % af byen ødelagt, og hele den gamle by *Stare Miasto* blev kærligt genopbygget efter krigen. *Stare Miasto* er med på Unescos kulturarvsliste men alt dér er faktisk nyt.

Benny Wielandt, studievejleder TEC Gladsaxe bw@tec.dk

Et par hjemmesider hvis du vil vide mere:

www.koweziu.edu.pl/podstrony/kowez_eng.php

http://www.men.gov.pl/menis_en/education/vocational_education.php

ZEGARMISTRZ

ALEJA
SOLIDARNOSCI

Z

11

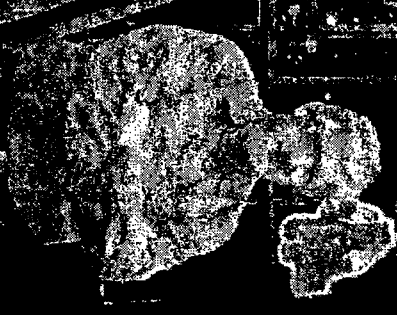
POC

ART. HYDRAULICZNE

ROBY
BYWANI
KOSZKI
OCHRONIENI
DŁ. 150
DŁUGOŚĆ 400
WYCIĄG
OB
GOD
JUNKERS
TIRAZI
OBYWATEL
DE 100
1931
L. SIDA
MINDWE

Gruppe:

Forside til skannet bilag

Recno=351124

SamlLbnr=20061

Udvalg=UDU

Bilagsnr=, Bilag 421

Dobbeltsidet=J

Sider=2

Dokument titel:	Vedr. Børnetopmøde 2008
Antal sider:	[2]
Dobbeltsidet:	[J]
Sagens udvalg:	UDU
Sagens nummer	
Sagens titel	UDU alm. del
Bilagsnr:	Bilag 421
Dokumenttype:	Diverse
Samling:	20061
Recno:	351124
Gruppe:	□

ToF
omr
opga

Målgr
ansvar

Det er tredje gang, KL afholder Børnetopmøde. I 2006 blev Børnetopmødets 1200 pladser hurtigt besat, så sæt allerede nu kryds i kalenderen ved den 28. og 29. februar 2008!

./. Der vedlægges postkort om Børnetopmøde 2008.

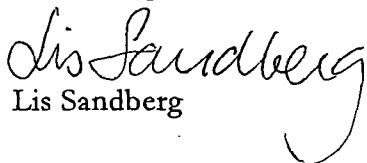
Følg også med på KL's hjemmeside www.kl.dk/btm2008

I november måned udsendes endeligt program med oplysning om tilmelding.

Ønskes der yderligere information om konferencens faglige indhold, rettes henvendelse til konsulent Dorthe Nørgaard, tlf. 3370 3231, email dng@kl.dk

Ønskes der yderligere information om konferencens praktiske indhold, rettes henvendelse til sekretær Dorte Schrøder, tlf. 3370 3127, email dsh@kl.dk

Med venlig hilsen

Lis Sandberg

KL **BØRNETOPMØDE 2008**
BØRNELIV I BALANCE

